ตอนที่ 2
ทฤษฎีและหลักการทางภาษาศาสตร์ที่ใช้เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการอ่าน

ตอนที่ 2

ทฤษฎีและหลักการทางภาษาศาสตร์ที่ใช้เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการอ่าน

ความนำ

ในตอนที่ 1 ได้ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์และธรรมชาติ และกระบวนการอ่านไว้แล้ว ในตอนที่ 2 นี้ จะเสนอทฤษฎีและหลักการทางภาษาศาสตร์ที่ใช้เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านซึ่งแบ่งออกเป็น 4 บทด้วยกัน คือ

1. ระบบเสียงของภาษาและการอ่าน
2. ระบบไวยากรณ์และการอ่าน
3. ระบบความหมายและการอ่าน
4. ระบบการเขียนตัวอักษรและการอ่าน

เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง การเรียงลำดับบทจึงนับต่อจากตอนที่ 1 เป็นบทที่ 3, 4, 5 และ 6 ตามลำดับ

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาที่เป็นพื้นฐานในการอ่าน

ดังได้กล่าวไว้ในตอนที่ 1 แล้วว่า การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารทางภาษาระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน ดังนั้น ผู้อ่านจะบรรลุจุดประสงค์ในการอ่านคือ เข้าถึงความหมายของเรื่องที่อ่าน หรือเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดไว้ในตัวหนังสือ ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาษาที่ใช้เป็นสื่อในการอ่านนั้น ๆ การศึกษาโครงสร้างและลักษณะเด่นของภาษาจะช่วยให้ผู้อ่าน "เข้าถึง" "ความหมาย"ของผู้เขียนได้ การศึกษาภาษาโดยทั่วไปก็มีส่วนใหญ่ ๆ 3 ส่วนด้วยกันคือ

1. ด้านเสียง (Sounds)
2. ด้านไวยากรณ์ (Grammar)

3. ด้านความหมาย (Meaning)

ถึงแม้ว่าเราจะมองลักษณะภาษาทั้ง 3 ส่วนดังกล่าว แต่เราไม่สามารถแยกลักษณะดังกล่าวออกจากกันโดยอิสระได้ เพราะภาษาเป็นสื่อในการทำความเข้าใจหมายรู้ มนุษยชาติติดต่อกันได้โดยอาศัยสื่อดังกล่าวนี้ซึ่งเราทราบว่าการสื่อสารกระทำกันได้หลายรูปแบบ เช่น การติดต่อโดยภาษาพูดซึ่งอาศัยเสียงเป็นสื่อ และการติดต่อโดยภาษาเขียนโดยอาศัยตัวหนังสือเป็นสื่อ ถึงแม้ว่าสื่อจะแตกต่างกันคือใช้เสียงและตัวหนังสือ ตลอดจนท่าทาง ซึ่งเราเรียกว่าภาษาท่าทาง (gesture language) โดยไม่ใช้เสียง ไม่ใช้ตัวหนังสือเพียงแต่ใช้อากัปกริยาต่าง ๆ และเข้าใจกันในหมู่พวกเดียวกันก็ตาม สื่อเหล่านี้จะสมบูรณ์เป็นภาษาได้ จะต้องประกอบด้วยกฎเกณฑ์ในการจัดลำดับเสียง ถ้อยคำ หรือประโยคที่พูดหรือเขียนออกมาตามที่ตกลงกันไว้เป็นที่เข้าใจกันจนเกิดเป็นความหมายขึ้นมา การสื่อสารนั้น ๆ จึงจะบรรลุผลได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เมื่อเราพูดถึงภาษาในการสื่อสาร จึงมักจะเข้าใจรวมกันไปทั้ง 3 ส่วนดังกล่าวคือ เสียงของภาษา ไวยากรณ์ของภาษาที่เป็นคำพูด เป็นประโยคและระดับที่สูงกว่าประโยค และความหมายของเสียง คำพูดและประโยคที่ใช้

การศึกษาตามแนวของนักภาษาศาสตร์ได้แบ่งการศึกษาไว้ดังนี้

1. สัทวิทยา (Phonology) ได้แก่การศึกษาด้านเสียงของภาษา ในสาขานี้จะมีการศึกษาด้านการออกเสียง (สัทศาสตร์ Phonetics)และการศึกษาระบบของเสียงในการสื่อความหมาย (Phonemics) ตัวอย่างเช่น ความรู้เกี่ยวกับเสียงในภาษาอังกฤษที่ว่า

1) ภาษาอังกฤษมี 44 หน่วยเสียง

2) เรารู้ความแตกต่างของเสียงเมื่อเราฟังคนอื่นพูด

3) เสียงจะแตกต่างกันเมื่อมีความหมายเปลี่ยนไป

4) การลงเสียงหนักเบาจะทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

5) ข้อยุ่งยากในภาษาอังกฤษประการหนึ่งคือ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียง (phonemes)และหน่วยที่ใช้ในการเขียนเช่น a,b, c,d (graphemes) ทั้งนี้เป็นเพราะสระในภาษาอังกฤษ 5 ตัว คือ a,e,i,o,u ออกเสียงสะกดตัวได้หลายรูปแบบ

6) หน่วยเสียงที่เรียกว่า supersegmental phonemes ซึ่งเป็นระดับเสียง การเน้นเสียง การหยุดเสียงโฆษะ (หนัก) อโฆษะ (เบา) นาสิก (ทางจมูก) ซึ่งเกิดขึ้นในขณะออกเสียงสระและพยัญชนะ จะสื่อความหมายที่แตกต่างกันออกไป

2. ไวยากรณ์ (Grammar) ซึ่งประกอบด้วย

1) วจีวิภาค (Morphology) เป็นการศึกษาหน่วยคำ ซึ่งรวมถึงการประกอบกันเป็นคำ การเติมวิภัติปัจจัย การประสมคำ เป็นต้น

2) วากยสัมพันธ์ (Syntax) มีความหมายได้ 2 อย่างคือ

1. การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคำที่มีต่อกันในกลุ่มคำหรือในประโยค

2. กฎเกณฑ์แสดงความสัมพันธ์ของคำที่อยู่ในกลุ่ม หรือประโยคเดียวกัน

ดังนั้น ความรู้ทางไวยกรณ์ช่วยให้การใช้ภาษาในการสื่อความหมายระหว่างกลุ่มชนที่เป็นเจ้าของภาษาให้เข้าใจกันได้

3. อรรถศาสตร์ (Semantics) เป็นการศึกษาด้านความหมายของภาษาที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารกัน การศึกษาภาษาอังกฤษทำให้เราทราบว่า

1) ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีคำภาษาอื่นปะปนอยู่มาก บางครั้งเราเรียกว่า ภาษาลูกผสม (hybrid language)

2) ผู้ฟังหรือผู้อ่านจะเข้าใจความหมายได้จากบริบท หรือเนื้อหาในวลีหรือในประโยค

3) ภาษาประกอบด้วยคำภาพพจน์ต่าง ๆ อ้อยคำสำนวน และคำภาษาตลาด (slang expressions)

4) คำศัพท์ประกอบด้วยคำพ้องความหมาย (synonyms) คำหลายความหมาย (heteronyms) คำพ้องเสียง (homonyms) คำพ้องรูป (homographs) และคำตรงกันข้าม (antonyms)

บทที่ 3
ระบบเสียงของภาษาและการอ่าน

เค้าโครงเรื่อง

1. ความรู้ทางสัทวิทยาที่ใช้เป็นพื้นฐานในการอ่าน
2. กฎการออกเสียงและการอ่าน
3. เสียงในภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กไทย
4. ความสำคัญของระบบเสียงในภาษาต่อความสำเร็จในการเรียนรู้การอ่าน

สาระสำคัญ

1. ความรู้ทางสัทวิทยาที่ใช้เป็นพื้นฐานในการอ่านประกอบด้วย เรื่องการออกเสียงภาษาซึ่งศึกษาคุณสมบัติต่าง ๆ ของเสียงที่เรียกว่า กลสัทศาสตร์ และการศึกษาเกี่ยวกับอวัยวะในการออกเสียง นอกจากนี้เป็นการศึกษาระบบของเสียงซึ่งศึกษาหน่วยเสียง การแปรเปลี่ยนของเสียง น้ำหนักเสียง การขึ้นลงของเสียงในประโยคและการกลมกลืนของเสียง เป็นต้น

2. นักภาษาศาสตร์กลุ่มปริวรรตได้กำหนดกฎการออกเสียงว่า มีการซ้ำเสียงได้ การซ้ำเสียงต่อเนื่อง และกฎหน่วยเสียงของหน่วยคำล้วนแต่มีผลต่อการอ่าน

3. หน่วยเสียงภาษาอังกฤษที่ไม่มีในภาษาไทยทั้งพยัญชนะและสระ ทำให้เกิดปัญหาการอ่านสำหรับผู้เริ่มเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียงตัวสะกดและเสียงขึ้นต้นคำเพี้ยนไป นอกจากนี้มีหน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏรูปเช่น การเน้นเสียง หรือทำนองประโยคสร้างปัญหาในการออกเสียงสำหรับผู้อ่านคนไทยอยู่มากเช่นกัน

4. ระบบเสียงของภาษามีความสำคัญต่อการอ่านอยู่ไม่น้อย เด็กที่เริ่มเรียนอ่านจะอ่านได้ดีขึ้นถ้าหากเขามีความรู้เรื่องระบบเสียงในภาษา เพราะช่วยในการสะกดคำ และอ่านคำใหม่ได้ดีขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อศึกษาเนื้อเรื่องในบทเรียนนี้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถ

1. จำแนกความรู้ทางสัทวิทยาที่เป็นพื้นฐานในการอ่านได้ชัดเจน
2. ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างกฎการออกเสียงและการอ่านได้ชัดเจน
3. จำแนกเสียงในภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กไทยได้ถูกต้อง
4. ชี้ให้เห็นความสำคัญของระบบเสียงในภาษาต่อความสำเร็จในการเรียนรู้การอ่านได้ชัดเจน

ความรู้เรื่องเสียงของภาษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้การอ่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านในระยะเริ่มเรียน ผู้อ่านจะอาศัยการออกเสียงเป็นส่วนมาก ดังนั้น ผู้สอน หรือผู้มีหน้าที่ในการจัดให้ผู้เริ่มเรียนอ่านภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น จำเป็นต้องเข้าใจเรื่องสัทวิทยา หรือการศึกษาเรื่องการออกเสียงและระบบของเสียงเป็นเบื้องต้น ต่อจากนั้นต้องทำความเข้าใจเรื่องกฎการออกเสียงที่เกี่ยวกับการอ่าน เสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กไทย และความสำคัญของระบบเสียงที่มีต่อการเรียนรู้การอ่านในระยะเริ่มเรียนด้วย

1. ความรู้ทางสัทวิทยาที่ใช้เป็นพื้นฐานในการอ่าน

การศึกษาเรื่องเสียงในภาษา อาจศึกษาได้ใน 2 ลักษณะคือ

1) **การออกเสียงในภาษา** ซึ่งทำได้หลายวิธี เช่น

1.1 การศึกษาถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ของเสียง เช่น ขนาดคลื่น ความถี่ ซึ่งเรียกว่า กลสัทศาสตร์ หรือ นินาทสัทศาสตร์ (Acoustic Phonetics)

1.2 การศึกษาเกี่ยวกับอวัยวะในการออกเสียง (Articulatory-Phonetics) แบบหลังนี้ นักภาษาศาสตร์ใช้มาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว แต่ก็ยังใช้ได้อยู่ในปัจจุบัน

2) **การศึกษาระบบของเสียง** (Phonemics) เป็นการศึกษาถึงหน่วยเสียง (Phoneme) ที่ใช้ในการสื่อความหมายได้ การแปรเปลี่ยนของเสียง (neutralization) น้ำหนักเสียง (stress) การขึ้นลงของเสียงในประโยค (intonation) และการกลมกลืนของเสียง (assimilation) เป็นต้น การศึกษาในส่วนนี้ได้มีการกำหนดทฤษฎีที่เรียกว่า สัทวิทยาแบบปริวรรต (Generative Phonology) ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ในการศึกษาถึงระบบของเสียงในภาษา

ความรู้ที่ได้จากการศึกษาถึงเสียงในภาษาที่ใช้เป็นพื้นฐานในการอ่าน จะได้จากการศึกษาด้านระบบของเสียงมากกว่าเรื่องของเสียงในภาษา เพราะว่าเสียงที่เปล่งออกมา จะยังไม่เป็นภาษาถ้าไม่สื่อความหมายจากการจัดระบบของเสียง อย่างไรก็ตามในบทนี้จะพูดถึงเรื่องการออกเสียงในภาษาไว้พอเป็นพื้นฐาน และจะได้ขยายความในเรื่องระบบของเสียงในส่วนที่เป็นพื้นฐานในการอ่านให้มากขึ้น

1.1 การออกเสียงในภาษา

วิธีการศึกษาการออกเสียงที่เรียกว่า สัทศาสตร์ (Phonetics) นั้น อย่างน้อยก็ช่วยให้เราทราบถึงวิธีการออกเสียง และอวัยวะต่าง ๆ ที่ใช้ในการออกเสียง ซึ่งจะพูดถึงเรื่องทางเดินของเสียง (vocal tracts) ฐานกรณ์ของเสียง (place of articulation) และประเภทของการออกเสียง (manner of articulation)

1. <u>ทางเดินของเสียง</u> (vocal tracts)

ถ้าเรามองดูภาพทางเดินของเสียงอย่างกว้าง ๆ แล้วจะเห็นว่าปอดเป็นแหล่งเริ่มต้นของเสียง เมื่ออากาศโดนขับจากปอดผ่านหลอดลมมาสู่ช่องปากหรือช่องจมูกหรือทั้ง 2 ช่อง เสียงจะเกิดขึ้นต่อเมื่ออากาศที่ผ่านออกมานั้นโดนกักกั้นซึ่งมีหลายด่าน เช่น (ดูภาพที่ 1)

1) เส้นเสียง (vocal cords) ซึ่งเป็นเส้นคู่อยู่บนหลอดลมในลูกกระเดือก

2) กล่องเสียง (larynx) เป็นกระดูกที่มีลักษณะคล้ายกล่องอยู่ในส่วนหน้าของคอ กล่องนี้มีที่ปิดด้านบนเป็นลิ้น 2 ชิ้นซึ่งเรียกว่า เส้นเสียง

3) ช่องคอหอย (glottis) ซึ่งมีเส้นเสียงปิดเปิด

4) ช่องคอ (pharynx)

5) ลิ้นไก่ (uvula)

6) ช่องปาก (oral cavity)

7) ลิ้น (tongue)

8) ฟัน (teeth) และปุ่มเหงือกด้านหลังฟัน (aveolar)

9) ริมฝีปาก (lips)

10) ช่องจมูก (nasal cavity)ถ้าลมผ่านออกมาทางนี้ ก็จะผ่าน velic ทางสายนี้เป็นทางโล่ง ไม่มีด่านกักกั้นเสียงเหมือนเมื่อลมผ่านออกมาทางช่องปาก

2. <u>ทิศทางเดินของเสียง</u>

เสียงที่ใช้อยู่ทั่ว ๆ ไปซึ่งมีจุดเริ่มต้นที่ปอดและผ่านมาทางช่องปากและช่องจมูกนั้น มีลักษณะเป็นทิศทางลมออก (egression) ส่วนเสียงที่ดูดลมจากภายนอกเข้าในปากหรือทิศทางลมเข้า (ingression) ก็มีใช้บ้าง แต่เป็นส่วนน้อย เช่น เวลาที่สูดปากแสดงความเจ็บปวด สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับทิศทางเดินของอากาศคือมนุษย์เราสามารถใช้ภาษาได้อย่างคุ้นเคยถึงการหายใจซึ่งต้องทำควบคู่ไปกับการพูดด้วย

3. <u>ฐานกรณ์ของเสียง</u> (place of articulation)

หมายถึงแหล่งกำเนิดของเสียงต่าง ๆ คือเมื่ออากาศเข้ามาถึงช่องปากหรือช่องจมูกแล้ว มักจะโดนกักกั้นที่จุดใดจุดหนึ่งในปากจุดกักกั้นเสียงนี้จะประกอบขึ้นด้วยอวัยวะ 2 ประเภทคือ

1) อวัยวะที่เคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น เพดานปาก ฟัน

2) อวัยวะที่เคลื่อนที่ได้ เช่น ริมฝีปาก ลิ้นและลิ้นไก่ ดังนั้นเสียงต่าง ๆ ที่ใช้ในภาษาจึงมีฐานกรณ์หรือแหล่งที่เกิดต่าง ๆ กัน ทำให้มีเสียงต่างกันไป เช่น ในภาษาอังกฤษ "m" ฐานกรณ์อยู่ที่ริมฝีปากทั้งสอง เสียง "f" ฐานกรณ์อยู่ที่ฟันบนและริมฝีปากล่าง เสียง "d" ฐานกรณ์อยู่ที่ปุ่มเหงือกหลังฟันบน(ดูรายละเอียดในตารางที่ 1)

4. ประเภทของการออกเสียง (manners of articulation)

ความรู้เรื่องประเภทของการออกเสียงช่วยให้เราแยกเสียงต่างๆ ของคำออกได้ แม้ว่าจะมีฐานกรณ์เหมือนกันทุกประการ แต่จะมีข้อแตกต่างในลักษณะของการออกเสียง โดยทั่วไป แบ่งออกได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ 9 ประเภท (1)คือ (ดูตาราง 1 ประกอบ)

1) เสียงหยุด (stop) เป็นเสียงที่เมื่อผ่านกล่องเสียงเข้ามาถึงช่องปากแล้วในปากจะมีฐานกรณ์แห่งใดแห่งหนึ่งกั้นเสียงนี้ไว้ไม่ให้ออกจากปาก แต่การกั้นนี้เป็นเพียงชั่วระยะเวลาอันสั้นเท่านั้น แล้วฐานกรณ์นั้นจะเปิดออก อากาศที่ถูกกักไว้จะถูกปล่อยออกมา ดังนั้นจึงมีลักษณะเป็นเสียงระเบิด (plosive sound) ตัวอย่างเสียงระเบิดประเภทนี้ได้แก่ เสียง p,t,k,b,d ในภาษาอังกฤษ

2) เสียงแทรก (fricative) เป็นเสียงที่ผ่านฐานกรณ์ออกมาจะมีการกักกั้นไว้ไม่สนิท ยังมีช่องให้เสียงลอดแทรกออกมาได้ เช่นเสียง th,s,z, sh ในภาษาอังกฤษ

3) เสียงหยุดแทรก (affricate) เป็นเสียงในช่องปากที่เริ่มต้นด้วยการหยุดแล้วตามด้วยเสียงแทรก เช่นเสียง ch ในคำว่า church

4) เสียงนาสิก (nasal) เป็นเสียงที่ผ่านกล่องเสียง ผ่านช่องคอแล้วเข้าไปสู่ช่องจมูกโดยที่ช่องปากมีฐานกรณ์กั้นไว้สนิท ไม่ให้อากาศออกมาทางช่องปากได้ ตัวอย่างเช่นเสียง m,n,ng ในภาษาอังกฤษ

5) เสียงลอดข้าง (lateral) อากาศในช่องปากที่กำลังออกมาภายนอกจะผ่านข้าง ๆ ลิ้น ไม่ผ่านส่วนกลางของลิ้น เช่นเสียง l ในภาษาอังกฤษ

6) เสียงลิ้นรัว (trill) คือเสียงที่เมื่ออากาศเข้ามาอยู่ในช่องปากแล้ว เกิดจากการกระดกปลายลิ้นรัวเพดานปากหลาย ๆ ครั้ง เช่นเสียง "ร" ในภาษาไทย

7) เสียงลิ้นกระดก (flap) เสียงนี้คล้ายเสียงลิ้นรัว แต่ต่างกันตรงที่เสียงรัวต้องกระดกปลายลิ้นรัวเพดานปากหลาย ๆ ครั้ง แต่เสียงลิ้นกระดกปลายลิ้นแตะเพดานปากเพียงครั้งเดียว ตัวอย่างเช่นเสียง "ร" ในภาษาไทยบางครั้งเราไม่รัวลิ้นแต่จะกระดกลิ้นเพียงครั้งเดียว

8) เสียงม้วนลิ้น (retroflex) เป็นเสียงในช่องปาก ปลายลิ้นม้วนกลับเข้าไปในปาก อากาศหรือลมที่ผ่านออกมาจะผ่านตรงปลายลิ้น ได้แก่เสียง r ในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน เสียงในประเภท 5-8 นี้ บางครั้งก็รวมเรียกว่าเสียงเหลว (Liquid) เช่นเสียง l,r ในภาษาอังกฤษ

9) เสียงเลื่อน (Glide) เช่นเสียง w,y ในภาษาอังกฤษ บางครั้งก็เรียกว่าเสียงกึ่งสระ (semivowel) เพราะตำแหน่งลิ้นและปากคล้ายสระ

นอกจากเสียงประเภทใหญ่ ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังมีเสียงประเภทย่อยอีก เช่นเสียงหยุด มีลมตามออกมา (aspirated stop) กับเสียงหยุดที่ไม่มีลมตามออกมา (unaspirated stop) เช่นเสียง th ในภาษาอังกฤษเป็นเสียงหยุดมีลมออกมา และเสียง t เป็นเสียงหยุดที่ไม่มีลมตามออกมา

5. เสียงพยัญชนะและเสียงสระ (consonant sounds, vowel sounds) อากาศที่ผ่านออกมาทางช่องปากซึ่งมีฐานกรณ์ต่าง ๆ สะกัดกั้นเป็นเสียงพยัญชนะ ส่วนอากาศที่ผ่านออกมาทางช่องปากที่ไม่มีอะไรปิดกั้นทางเดินของอากาศเลยจะเป็นเสียงสระ (vowels) แต่บางเสียงเป็นทั้งกึ่งสระและพยัญชนะ (semivowels) บางครั้งก็เรียกว่าเสียงเลื่อน (glides) เช่นเสียง w และ y

ในภาษาอังกฤษ

6. สัญลักษณ์แทนเสียง (Phonetic Symbols) เพื่อความสะดวกในการแบ่งลักษณะและประเภทของการออกเสียง นักสัทศาสตร์ (phonetician) ก็คิดสัญลักษณ์ขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อใช้เป็นตัวแทนบ่งถึงฐานกรณ์และประเภทของเสียงในเวลาเดียวกันได้ สัญลักษณ์ดังกล่าวนี้ใช้ได้กับทุก ๆ ภาษา ตารางต่อไปนี้แสดงสัญลักษณ์แทนเสียงจำนวนหนึ่งซึ่งดัดแปลงมาจากสัญลักษณ์ของสมาคมสัทศาสตร์นานาชาติ (International Phonetic Association)(2)

1) เสียงพยัญชนะ (consonants)

ตารางที่ 1 แสดงฐานกรณ์และประเภทของเสียงพยัญชนะ

ฐานกรณ์

ประเภทของเสียง	bilabial	labio-dental	inter-dental	alveolar	palatal	velar	glottal
Stops							
asp.vl.	ph			th		kh	
asp.vd.	bh			dh		gh	
unasp.vl.	p			t		k	?
unasp.vd.	b			g			

ประเภทของเสียง	bilabial	labio-dental	Inter-dental	alveolar	palatal	velar	glottal
Affricates							
asp.vl.					č		
unasp.vl.					c		
asp.vd.					ǰ		
Fricatives							
vl.		f	θ	s	š	x	h
vd.	β	v	ð	i!	ž		
Nasals	m			n	ñ	ŋ	
Liquids				l	r		
Glides	w				y		

2) เสียงสระ (Vowel)

การอธิบายการออกเสียงสระจะมีส่วนประกอบในตำแหน่งของลิ้น 3 ลักษณะคือ

1. ระดับลิ้นในปากสูงมาก สูง กลาง ต่ำ (ตามระดับปากแคบ กึ่งแคบ กึ่งกว้าง กว้าง)

2. ลิ้นส่วนที่ใช้ในการออกเสียง ส่วนหน้า ส่วนกลาง และส่วนหลัง

3. ลักษณะของริมฝีปาก ยืดกว้าง แคบ ห่อกลม

ทั้ง 3 สิ่งนี้ใช้อธิบายเสียงสระในภาษาได้ทั่วไป สำหรับในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และอีกหลาย ๆ ภาษา ข้อ 3 ไม่ใช่สิ่งจำเป็น

Daniel Jones นักสัทศาสตร์ชาวอังกฤษเป็นผู้คิดสร้างตารางเสียงสระ (Cardinal Vowel System) ขึ้น โดยตารางนี้จำลองลักษณะของช่องปากตำแหน่งของเสียงสระแต่ละตัว นับว่าเป็นตารางเสียงสระที่ใช้ในการอ้างอิงมากที่สุด

ตารางที่ 2 เสียงสระตามแบบของ Daniel Jones

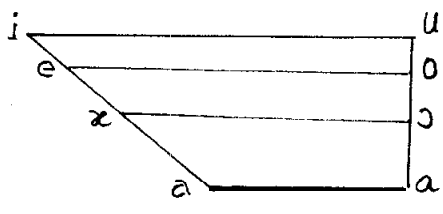

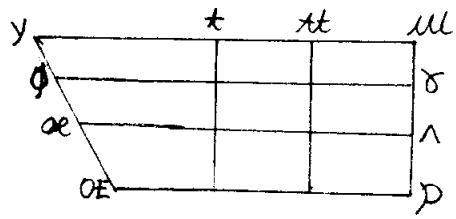

ชุดแรก
ถ้าเป็นสระหน้าปากไม่กลม

ชุดสอง
สระหลังปากกลม

ความรู้เรื่องเสียงในภาษาที่อธิบายพอสังเขปนี้ จะเป็นประโยชน์ในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ เพราะถ้าผู้อ่านได้ตระหนักในลักษณะและประเภทของการออกเสียงพยัญชนะและสระแล้ว ก็จะช่วยให้การออกเสียงถูกต้องมากยิ่งขึ้นอย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ยกมาอ้างนี้เป็นลักษณะสากล ซึ่งจะใช้ได้กับการอธิบายเสียงในภาษาต่าง ๆ ได้ สำหรับการออกเสียงในภาษาใดภาษาหนึ่งเช่น ภาษาอังกฤษ จะได้กล่าวต่อไปในเรื่องระบบเสียงในภาษา

ภาพที่ 1 แสดงทางเดินของเสียง

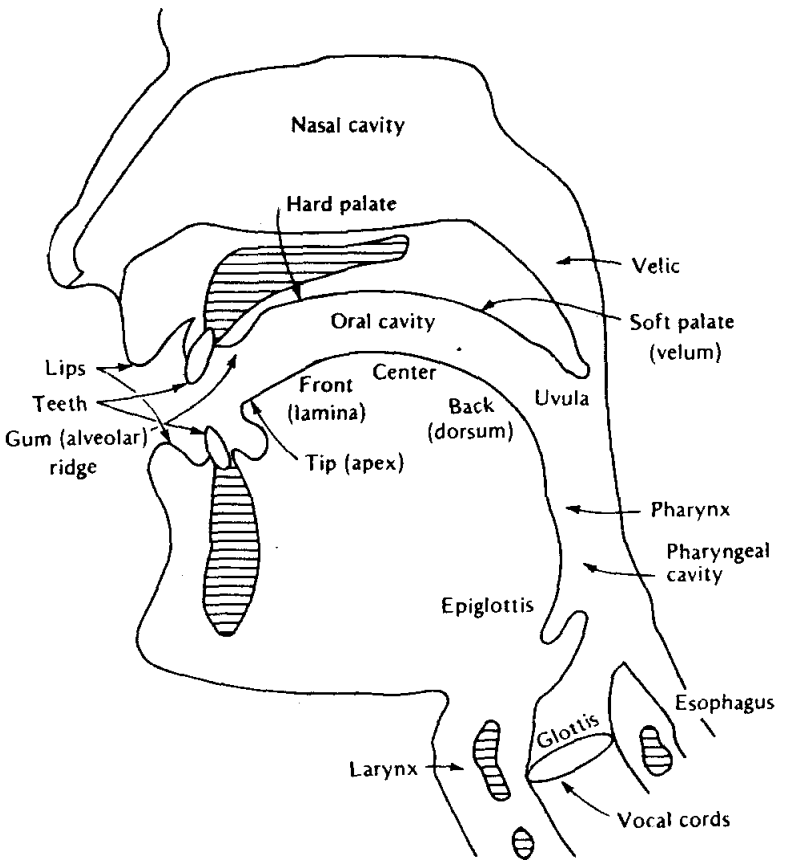

The Articulatory Apparatus.

กิจกรรมการเรียนที่ 1

ก. จงเขียนตอบสั้น ๆ

1. ทฤษฎีและหลักการทางภาษาศาสตร์ที่ใช้เป็นพื้นฐานในการอ่าน ประกอบด้วยอะไรบ้าง

(1)_____

(2)_____

_____

_____

2. การศึกษาภาษาโดยทั่วไปประกอบด้วยส่วนใหญ่ ๆ 3 ส่วนคือ

(1)_____

_____

_____

3. สัทวิทยาได้แก่ การศึกษาด้าน_____

4. ไวยากรณ์ประกอบด้วย_____

5. อรรถศาสตร์ เป็นการศึกษาภาษาด้าน_____

ข. จงจับคู่คำและข้อความต่อไปนี้ โดยเขียนตัวอักษรบอกหัวข้อในคอลัมน์ B หน้าหมายเลขคอลัมน์ A ทางซ้ายมือ

A	B
_____1 นินาทสัทศาสตร์	a phonemics
_____2 การศึกษาระบบของเสียง	b เพดานปาก ฟัน
_____3 ฐานกรณ์ของเสียง	c Acoustic phonetics
_____4 ช่องคอหอย	d phonetic symbols
_____5 ลิ้นไก่	e เสียงเลือน
_____6 อวัยวะที่เคลื่อนที่ไม่ได้	f place of articulation
_____7 เสียงลอดข้าง	g glottis
_____8 w,y	h labio-dental
_____9 สัญลักษณ์แทนเสียง	i lateral
____10 ph,bh,p,b	j uvula
	k เสียงม้วนลิ้น

1.2 ระบบของเสียง

การศึกษาระบบของเสียง (Phonemics) ได้ช่วยให้เราทราบเรื่องต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการอ่านได้ เช่นเรื่องหน่วยเสียง (phonemes) หน่วยเสียงย่อย (allophones) เสียงแปร (neutralization) ทำนองประโยค (intonation) การกลมกลืนของเสียง (assimilation) เป็นต้น ต่อไปนี้จะได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับระบบของเสียงพอสังเขป (3)

1) <u>หน่วยเสียง</u> (phonemes) ตามความเห็นของนักภาษาศาสตร์ที่ยึดหลักโครงสร้าง (Structuralist) นิยมจะวิเคราะห์หน่วยเสียงจากโครงสร้างที่ปรากฏในการพูดและการเขียนทั่วไปซึ่งเรียกว่าโครงสร้างพื้นผิว (surface structure) ในขณะที่นักภาษาศาสตร์กลุ่มปริวรรต (Generative Transformationalist) จะวิเคราะห์โครงสร้างที่เป็นที่มาของโครงสร้างปัจจุบัน ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวเรียกว่าโครงสร้างลึก (deep structure) ในช่วงนี้จะพูดถึงหน่วยเสียงตามแนวของนักภาษาศาสตร์กลุ่มโครงสร้างก่อน

หน่วยเสียง (phonemes) ได้แก่เสียงที่ใช้สื่อความหมายได้หรือทำให้คำต่างกัน เมื่อเขียนเป็นสัญลักษณ์ใช้ตัวเหมือนอักษะแทนเสียง แต่ใช้เครื่องหมายวงเล็บต่างออกไปคือใช้ / / แทน [ ]

ยกตัวอย่างเช่น คำว่า red [red] ต่างจากคำว่า led [led] เพราะเสียงแรกของคำทั้งสองต่างกัน เสียงอื่นนอกจากเสียงแรกเหมือนกันหมด สรุปว่าเสียง [r] และ [l] ต่างกันและทำให้คำว่า "red" และ "led" เป็นคำแยกกันและความหมายต่างกัน ถ้าเราจะเทียบเสียงนี้ในคำอื่นๆ ก็จะเห็นว่าต่างกันในทุก ๆ คำ เช่น run [run] long [long] rose [rose] low [lo] เป็นต้น คำเหล่านี้ มีหน่วยเสียงขึ้นต้นคำละหน่วยเสียง จึงทำให้รูปคำและความหมายต่างกัน

ความรู้เรื่องหน่วยเสียงนี้ช่วยให้เรารับรู้และเข้าใจคำต่างๆได้จากการสังเกตหน่วยเสียงขึ้นต้นหรือหน่วยเสียงลงท้ายว่าเหมือนกันหรือต่างกัน ดังตัวอย่าง

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษาอังกฤษต่อไปนี้

/p/	pin	pat	pack
/t/	tin	tap	tack
/k/	kin	cat	car
/b/	bin	bat	back
/d/	din	day	dog
/g/	give	got	go

etc.

และหน่วยเสียงพยัชนะสะกดหรือพยัญชนะท้ายในภาษาอังกฤษ เช่น

/-p/	map	seep
/-t/	mat	cut
/-k/	Mac	seek
/-b/	cab	rib
/-d/	mad	had
/-g/	dig	dog

etc.

นอกจากนี้ยังมีเสียงพยัญชนะควบคล้ำ เช่น

/bl-/	blank	blood
/br-/	bring	brand
/dr-/	drive	drag

etc.

พยัญชนะควบกล้ำท้ายคำ เช่น

/-kt/	wa 1 ked	baked
/-pt/	wrapped	stopped
/-ks/	cakes	likes

etc.

หน่วยเสียงสระ ในภาษาอังกฤษ ดังปรากฏในตารางที่ 3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษาอังกฤษ

	Front หน้า	Central กลาง	Back หลัง
(high)สูง	i(beat)		(boot)
	I(bit)		(good)
(mid)กลาง	e(bait)	(roses)	(boat)
	(bet)	(but)	(bought)
(low)ต่ำ	(bat)		(god)

2) หน่วยเสียงย่อย (allophone)

หน่วยเสียงย่อยคือ การออกเสียงของหน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่งซึ่งอาจจะออกเสียงได้อย่างเดียวหรือหลายอย่าง โดยเปลี่ยนตามตำแหน่งของเสียง เช่น เกิดต้นคำออกเสียงอย่างหนึ่ง เกิดท้ายคำหรือเป็นเสียงสะกดออกเสียงอย่างหนึ่ง แต่ความแตกต่างนี้ไม่ทำให้คำมีความหมายต่างออกไป จึงนับเป็นความแตกต่างของเสียงที่ไม่สำคัญ (4)เช่น

[ph] เกิดเมื่อเป็นเสียงต้นคำ เช่นในคำว่า pin poss

[p˺] เกิดเมื่อเป็นเสียงสะกด เช่น drip lip

[p] เกิดเมื่อมีเสียง /s/ นำหน้ามา เช่น spy speak

หน่วยเสียงย่อยแต่ละเรื่องนี้ จะเกิดประจำที่ ไม่เกิดซ้ำกันกับหน่วยเสียงย่อยอื่น

3) เสียงแปร (neutralization)

เสียงแปร คือการที่หน่วยเสียงสองตัว หรือสามตัวซึ่งปกติแล้วมีความแตกต่างกัน เมื่อปรากฏในสิ่งแวดล้อมใดสิ่งแวดล้อมหนึ่ง หน่วยเสียงเหล่านี้จะไม่แตกต่างกัน เช่นเสียงพยัญชนะตัวสะกด /-p,-t,-k/ /ป,ท,ก/ ในภาษาไทยจะไม่เหมือนกับเสียงในต้นคำ แต่เมื่ออยู่ในตำแหน่งเสียงบางตำแหน่ง เสียงเหล่านี้กลับไม่แตกต่างกันเช่น t-d wetting wedding

อาบ บาท (ด) บาก / ?àap , bàat , bàak/

บิน ทาง กิน / bin , taaŋ , gin /

เสียง /-p,-t,-k/ ท้ายคำจะเป็นเสียงหยุด ซึ่งเป็นเสียงอุบ คือไม่มีเสียงลมตามมาในเวลาออกเสียง ตามปกติแล้ว เสียงเหล่านี้จะเป็นเสียงไม่สั่นสะเทือน และเสียงสั่นสะเทือนในลำคอ แต่เวลาที่เสียงเหล่านี้อยู่ต้นคำ จะเป็นเสียงตามปกติคือเป็นเสียงสั่นสะเทือนในลำคอ (โฆษะ) และไม่สั่นสะเทือนในลำคอ (อโฆษะ) เมื่อเสียงนี้เกิดต้นคำ ความหมายของคำก็ยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลงแสดงว่า ในตำแหน่งเสียงสะกด เสียงหยุดทั้ง 3 ประเภทในภาษาไทยไม่มีความแตกต่างกัน

4) น้ำหนักเสียง (stress)

น้ำหนักเสียง (Stress) มีความหมายทำให้คำต่างกันได้ น้ำหนักเสียงในภาษาอังกฤษจึงเป็นหน่วยบอกความหมาย เช่น

Verb	Noun
permít (อนุญาต)	pérmit (ใบอนุญาต)
perfect(ทำให้สมบูรณ์)	pérfect (สมบูรณ์) adj.
recórd (บันทึกเสียง)	récord (แผ่นเสียง)
a red skín (ผิวสีแดง)	a réd skìn (คนอินเดียนแดง)

การลงน้ำหนักในคำภาษาอังกฤษ มี 4 ระดับคือ

1. ลงน้ำหนักมากที่สุดใช้สัญลักษณ์ /ˊ/ เรียกว่า primary stress
2. ลงน้ำหนักมากอันดับสองใช้สัญลักษณ์ /ˆ/ เรียกว่า secondary stress
3. ลงน้ำหนักอ่อนอันดับ 3 ใช้สัญลักษณ์ /ˋ/ เรียกว่า tertiary stress
4. ลงน้ำหนักเบามาก ใช้สัญลักษณ์ /˘/ เรียกว่า weak stress

5. ทำนองประโยค (intonation)

ทำนองประโยคคือ ระดับเสียงสูงต่ำของวลีหรือประโยค ซึ่งจะสื่อความหมายแตกต่างกันได้ เช่น ประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบ yes/no จะขึ้นเสียงสูงท้ายประโยค

Do you like It ?

Was the plane on time ?

ประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบอื่น ๆ นอกจาก yes/no เสียงจะตกท้ายประโยค เช่น

Where were you born ?

หรือในประโยคบอกเล่าธรรมดา ถ้าใช้ทำนองประโยคต่างกัน ก็จะสื่อความหมายต่างกัน เช่น

You saw him. (แสดงอาการบอกกล่าว)

You saw him ? (แสดงความสงสัยเป็นคำถาม)

การเน้นหนักเบาในคำ (stress) และทำนองประโยค (intonation)จะไม่ปรากฏในภาษาเขียน ดังนั้นหน่วยเสียงเหล่านี้จึงเรียกว่า suprasegmental phoneme ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะและสระที่ปรากฏในการเขียน เรียกว่า segmental phoneme

6. การกลมกลืนของเสียง (assimilaltion)

เสียงบางเสียงเปลี่ยนคุณภาพไปเมื่อเกิดใกล้เคียงกับเสียงอื่น ๆ ถ้าเปลี่ยนแปลงแล้วทำให้คล้ายหรือเหมือนกับเสียงใกล้เคียงมากยิ่งขึ้น ก็เรียกว่า เกิดมีการกลืนของเสียง เสียงที่เปลี่ยนแปลงไปบางครั้งก็เปลี่ยนตามเสียงที่มาข้างหน้า (progressive assimilation) บางครั้งก็เปลี่ยนตามเสียงที่ตามมาข้างหลัง (regressive assimilation)

ตัวอย่างการกลายเสียงที่ตามมาข้างหลัง (4)

impossible	intollerable
	intangible
imply	incomplete
imbalance	incoherence
imbecole	indefinite
immature	indecent
immunity	

คำภาษาอังกฤษเหล่านี้ มีเสียงพยัญชนะที่มีฐานกรณ์เหมือนกันคือ [m,p] และ [b] แต่ถ้าไม่มีการกลมกลืนเสียง [im-] ก็จะออกเสียงเป็น [in-]

ตัวอย่างการกลายเสียงตามเสียงที่นำมาข้างหน้า

cats	[kæts]
maps	[mæps]
cakes	[keyks]
dogs	[dogz]
roses	[rosiz]
kids	[kidz]

จะเห็นได้ว่าเสียง s ที่ตามหลังเสียงหยุดที่ไม่สั่นสะเทือนในลำคอจะออกเสียง /s/แต่ถ้าตามหลังเสียงหยุดที่สั่นสะเทือนในลำคอ หรือเสียงเสียดแทรกจะออกเสียง

เป็น /z/ เพราะเสียงที่อยู่ข้างหน้ามีอิทธิพลทำให้เสียงตัวสะกดที่ตามมากลายเสียงไปได้

กิจกรรมการเรียนที่ 2

จงเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูก และ X หน้าข้อความที่ผิด

_____1.หน่วยเสียงได้แก่ เสียงที่ใช้สื่อความหมายได้

_____2.หน่วยเสียงย่อย ถึงแม้จะออกเสียงแตกต่างกัน แต่ไม่ทำให้ความหมายต่างกัน

_____3.หน่วยเสียงที่แตกต่างกัน แต่ออกเสียงเหมือนกันในสิ่งแวดล้อมใด สิ่งแวดล้อมหนึ่งเรียกว่า เสียงแปร

_____4.progressive assimilation คือ การกลมกลืนของเสียงที่ตามมาข้างหลัง

_____5.หน่วยเสียงพยัญชนะและสระเรียกว่า suprasegmental phoneme

_____6.น้ำหนักเสียงไม่ทำให้ความหมายของคำต่างกันเสมอไป

_____7.คำ roses และ but มีหน่วยเสียงสระที่อยู่ตรงกลาง

2. **กฎการออกเสียงและการอ่าน**

นักภาษาศาสตร์กลุ่มปริวรรต (Generative Linguists) ได้กำหนดกฎการออกเสียงไว้ 3 อย่าง(5) คือ

1) กฎการซ้ำเสียงในหน่วย (Segment redundancy rules)

2) กฎการซ้ำเสียงต่อเนื่อง (Sequence redundancy rules)

3) กฎหน่วยเสียงของหน่วยคำ (Morphophonemic rules)

1) <u>กฎการซ้ำเสียงในหน่วย</u> (Segment redundancy rules)

กฎการซ้ำเสียงในหน่วย (บางทีก็เรียกว่ากฎหน่วยเสียงย่อย) จะแสดงถึงความเปลี่ยนแปรของรูปเสียงที่ทำนายได้ ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการออกเสียงแต่ละหน่วย ตัวอย่างเช่น [ph] ใน pit จะเปลี่ยนเป็น [p] ในคำว่า spit การเปลี่ยนแปรของเสียงนี้เป็นสิ่งที่ทำนายว่าเกิดขึ้นได้ การวิจัยเรื่องการออกเสียงพบว่าเด็กทั่ว ๆ ไปไม่ว่าพูดภาษาใด ครั้งแรกจะออกเสียงหยุดที่เป็นแบบสิถิล คือ ไม่มีลมตามออกมาที่เรียกว่า unaspirated แล้วค่อย ๆ เรียนรู้รูปแบบของเสียงแบบธนิต คือ เสียงที่มีลมตามออกมา (aspiration) ในภาษาที่เรียน

2) <u>กฎการซ้ำเสียงต่อเนื่อง</u> (Sequence and redundancy rules)

กฎการซ้ำเสียงต่อเนื่องอธิบายลักษณะของเสียงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในภาษาใดภาษาหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ถ้ามีเสียงควบกล้ำ 3 เสียงในคำภาษาอังกฤษเสียงแรกจะเป็นเสียง s เสียงที่สองจะเป็นเสียงหยุด p,t,หรือ k เสียงสุดท้ายจะต้องเป็นเสียง l หรือ r สำหรับผู้พูดที่เป็นเจ้าของภาษาจะเข้าใจกฎการซ้ำเสียงต่อเนื่องนี้ได้ไม่ยาก เช่น ถ้าได้ยินคำที่ออกเสียง splot หรือ scrat ก็เข้าใจ แต่คำที่ออกเสียง Fplot หรือ snart จะบอกได้ว่าไม่ใช่คำในภาษาอังกฤษ กฎการซ้ำเสียงต่อเนื่องนี้จะมีอยู่ 2 แบบคือ กฎแรกจะจำกัดการเกิดของเสียงในตำแหน่งของคำ เช่น /ŋ/ และ /ž/ จะไม่ปรากฏขึ้นต้นคำในภาษาอังกฤษ และอีกกฎหนึ่งจะห้ามการเกิด

เสียงพยัญชนะ labial และเสียง velar หลัง /aw/ เช่น /awp/ และ /awm/ จะไม่ปรากฏในคำภาษาอังกฤษ

3) <u>กฎหน่วยเสียงของหน่วยคำ</u> (Morphophonemic rules)

กฎหน่วยเสียงของหน่วยคำจะอธิบายการสับเปลี่ยนของเสียงในคำอย่างมีระบบ ภายใต้กฎนี้เสียงสระ [i] ในคำว่า divine และ divinity จะออกเสียงเป็น [ay] ในคำว่า divine ในขณะที่คำ divinity จะออกเสียงคล้าย ๆ [i] นอกจากนี้กฎนี้ยังอธิบายถึงการเปลี่ยนของหน่วยคำ /s/ ท้ายคำ bugs และ books เมื่อตามหลังเสียงโฆษะ (voiced)ในคำว่า bugs จะออกเสียงคล้าย[z] และ เมื่อตามหลังอโฆษะ (voiceless) ในคำว่า books ออกเสียง [s] จากตัวอย่างเหล่านี้เราอาจเห็นข้อแตกต่างของกฎการออกเสียงภาษาอังกฤษได้ 2 แบบ ซึ่งจะมีส่วนในการสร้างหน่วยคำภายนอก กฎแรกอธิบายการเปลี่ยนแปลงของเสียงจากภายนอกเมื่อมีวิภัติปัจจัย เช่น คำ bugs และ books กฎทั้งสองนี้กฎแรกดูจะเข้าใจยากสำหรับเด็ก แต่เด็กเขาจะเรียนรู้ได้ในเวลาต่อมา

<u>ที่มาของการสร้างกฎในการออกเสียง</u>

การสร้างกฎในการออกเสียงนี้มีประวัติมาจากการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของเสียงสระในภาษาอังกฤษ ซึ่งเกิดขึ้นราว ๆ ค.ศ.1500เสียงสระที่ยาวและหนักจะเปลี่ยนไป Jespersonได้อ้างถึงปรากฏการณ์นี้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงเสียงสระครั้งใหญ่ (The Great Vowel Shift)ซึ่งมีลักษณะดังปรากฏในภาพที่ 2

<u>ภาพที่ 2</u> แสดงการเปลี่ยนแปลงของเสียงสระจากแนวคิดของ Jesperson

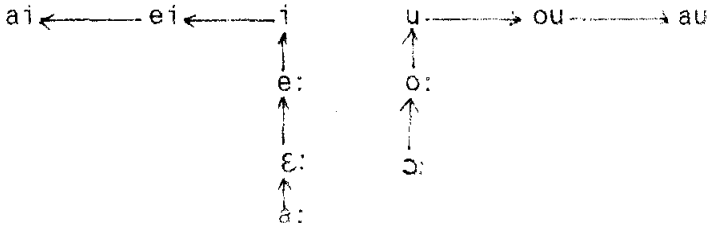

ตัวอย่างคำที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนเสียงสระในพยางค์

ay-i	ey-a	iy-e
divine - divinity	profane - profanity	serene - serenity
line - linear	explane - explanatory	obscene - obscenity
derive - derivative	grateful - gratitude	meter - metric
collide - collision	opaque - opacity	receive - reception

นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงในการออกเสียงพยัญชนะซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเสียงสระครั้งใหญ่ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงคำที่มีการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะ

s-k	j-g
criticism - critize - critical	allege - ellegation
medicine - medical - medicate	rigid - rigor
	regal - regicide
	analogous - analougize

จากตัวอย่างการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะข้างบนนี้ จะเขียนเป็นกฎการเปลี่ยนเสียงได้ดังนี้

$$\left.\begin{matrix} g ____ j \\ k ____ s \end{matrix}\right\} \; / ____ \; \begin{bmatrix} -\text{low} \\ -\text{back} \end{bmatrix}$$

เสียงสระ

กฎนี้อธิบายว่า หน่วยเสียง /g/ และ /k/ จะออกเสียงเป็น /j/ และ /s/ เมื่อตามด้วยเสียงสระที่ไม่ใช่ low (ไม่ใช่สระในระดับต่ำ) และไม่ใช่ back (ไม่

ใช่สระที่อยู่ส่วนหลัง) เช่น [i] หรือ [e]

ความรู้เรื่องกฎการออกเสียงที่กล่าวมาแล้วนี้ ให้ประโยชน์สำหรับผู้อ่าน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจว่าทำไมเสียงสระและพยัญชนะจึงเปลี่ยนแปลงไปเมื่ออยู่ในที่ต่างๆของคำและมีที่มาอย่างไร จะช่วยให้การออกเสียงเป็นไปอย่างถูกต้องได้ อย่างไรก็ตาม ความรู้เหล่านี้แม้ว่าจะใช้กับผู้อ่านในระดับกลางเป็นส่วนมาก แต่ก็ใช้ได้สำหรับผู้เริ่มอ่าน เช่นกฎหน่วยย่อยของคำภายนอก เช่นในคำว่า books และ bugs จะช่วยให้ออกเสียงพยัญชนะลงท้ายคำได้ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนที่ 3

จงอธิบายหัวข้อต่อไปนี้อย่างสั้น ๆ

1. กฎการซ้ำเสียงในหน่วยแตกต่างจากกฎซ้ำเสียงต่อเนื่องอย่างไร

_____

2. กฎหน่วยเสียงของหน่วยคำอธิบายเรื่องอะไร_____

_____

3. จงเติมเสียงสระในไดอะแกรมต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ (ตามหมายเลขในวงเล็บ)

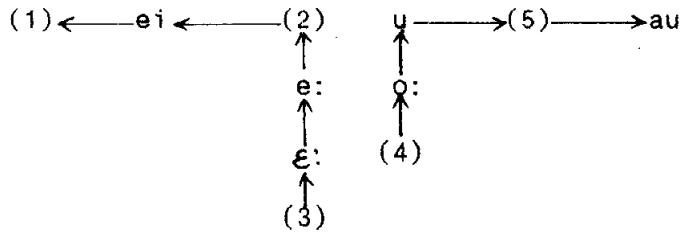

4. จงเขียนเสียงสระหรือพยัญชนะในพยางค์ที่ขีดเส้นใต้ของคำต่อไปนี้ว่าเปลี่ยนไปอย่างไร

a. line ⟶ linear ( ) b. opaque ⟶ opacity ( )

c. meter ⟶ metric ( ) d. criticize ⟶ critical ( )

e. analogous ⟶ analogize ( )

3. เสียงในภาษาอังกฤษที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กไทย

1) หน่วยเสียงในคำพูด (Segmental phonemes)

ประกอบด้วยเสียงพยัญชนะและเสียงสระซึ่งเป็นหน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย(6)

	เสียงขึ้นต้นคำ	เสียงที่นำมาเทียบแทน	ตัวอย่าง
1.	/g-/	/n/	get/get/เป็น/ket/
2.	/v-/	/ว/	van/van/ " /wan/
3.	/θ-/	/ซ/,/n/	think,/θink/ "/sink/,/tink/
4.	/ð-/	/ด/	this/ðis/ "/dis/
5.	/z-/	/ซ/,/ส/	zip/zip/ " /sip/
6.	/š-/หรือ/č/	/ซ/	hip/šip/" /chip/
7.	/ž-/	/ซ/	pleasure/pležə/" /pleechə/
a.	/j-/	/จ/	June/juwn/" /cuwn/,/yuwn/

	เสียงท้ายคำ		ภาษาไทยออกเสียงเป็น
1.	beg	/-g/	/k/
2.	have	/-v/	/p/
3.	with	/-θ/	
4.	bath	/-ð/	
5.	breeze	/-z/	
6.	wish	/-š/	/t/
7.	rich	/-č/	
a.	rouge	/-ž/	
9.	ridge	/-j/	

เสียงสระที่เป็นสระประสม	ไทยเป็นสระเดียวเสียงยาว
/iy/ เป็น /ii/	bee □ /biy/ เป็น /bii/
/ey/ เป็น /ee/	bey = /bey/ เป็น /bee/
/an/ เป็น /ɤɤ/	man = /mɤn/ เป็น /mɤɤn/
/uw/ เป็น /uu/	do = /duw/ เป็น /duu/
/ow/ เป็น /oo/	go = /gow/ เป็น /goo/
/aw/ เป็น /ɔɔ/	law = /law/ เป็น /lɔɔ/

2) การออกเสียงที่เป็นปัญหาทางสัทศาสตร์ ได้แก่ การออกเสียงย่อย (allophones)

	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย
/l/,/ɬ/	ในคำว่า milk/milk/	l /mill/
/-p,-t,-k/	" stop,cat,cake (เสียงอุบ)(เสียงไม่อุบ)	เสียงอุบเสมอ
/-m,-n,-y/	" ham,one,bay (เสียงอุบ)(เสียงไม่อุบ)	เสียงอุบเสมอออกจมูกเล็กน้อย
/-r,/h-/	" far,how	1. ไม่มี off-glides
/w-,y-/	" win,you	
1. เป็น off-glides คือรับเสียงเลื่อนจากสระเสียงหน้า		
2. เป็นเสียงอโฆษะหลัง [h]		2. เป็นเสียงโฆษะเสมอ

3) ปัญหาทางตำแหน่งของเสียงและการเรียงหน่วยเสียง

	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย
(1) มีเสียงควบกล้ำ เช่น /fr-,θr/ เช่น friend,throw		ไม่มีใช้

(2) เสียงท้ายคำ เช่น ภาษาไทยไม่มีใช้

/-l,-m,-st,sk/ pal, home, fast, desk

4) หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏในรูปคำ (Suprasegmental phonemes) ได้แก่

(1) การออกเสียงเน้นหนัก (Stress)

n. การเน้นหนักในคำ (Word stress)

ข. การเน้นหนักในประโยค (Sentence stress)

ตัวอย่าง a pérfect day, to perfect the idea

a new pérmit, to permit him to go

(2) เสียงสูงต่ำ (Intonation) ได้แก่ I am here now.

-pitch (ระดับเสียง)

-juncture (การหยุดชั่วคราว)

1. fading juncture (เสียงจางหาย)/↘/

He left.↘

2. rising juncture (เสียงขึ้น) /↗/

He left↗ ?

3. Sustained juncture (เสียงคงระดับ) /→/

"He left," → I said.

4. Blending or Linking of sounds

(เสียงกลมกลืน)

We are here. (We're here) /wi:r hiər/

การออกเสียงพวก Stress, Intonation นี้คนไทยมักจะออกเสียงผิดเสมอ ทั้งนี้เพราะภาษาไทยส่วนมากมี Stress ในคำ แต่ไม่มี "Sentence Stress" ที่บังคับตายตัว ไม่มี Intonation แต่มีวรรณยุกต์ (Tone Mark) กำกับทำให้หน่วยเสียงเปลี่ยนไป และความหมายจะแตกต่างกันตามเสียงที่เปลี่ยน เช่น ขา ข่า ข้า

กิจกรรมการเรียนที่ 4

จงเขียนตอบสั้น ๆ

1. เสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษที่ไม่มีในภาษาไทย ได้แก่เสียง /g-/,/θ-/

เช่น ในคำ _____,_____

2. เสียง /ž/ ในคำว่า pleasure คนไทยมักจะออกเป็นเสียง_____

3. การออกเสียงที่เป็นปัญหาทางสัทศาสตร์ ได้แก่_____

เช่น _____

4. การเรียงหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษที่ไม่ปรากฏในหน่วยเสียงภาษาไทย

ได้แก่ _____ เช่น _____

5. หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏในรูปคำ ได้แก่ _____

4. ความสำคัญของระบบเสียงในภาษาต่อความสำเร็จในการเรียนรู้การอ่าน

การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเสียงที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน Moskowitz , Sherzer และ Ohala (7) พบว่า

1) กฎการออกเสียงเกิดขึ้นจริงสำหรับผู้พูดบางคน เขาจะรู้เรื่องกฎเหล่านี้ดี

2) เด็ก ๆ บางกลุ่มจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องการออกเสียง เมื่อมีอายุ 7 ปีคือ ในระหว่างเข้าโรงเรียนใหม่ ๆ

3) กฎการออกเสียงช่วยให้สะกดคำในภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น

Fox และ Routh ทำการศึกษาเรื่องเสียงกับเด็กชั้น ป.1 (อายุ 6-7 ปี) ในสหรัฐอเมริกา พบว่าเด็กที่อ่านหนังสือได้ปานกลาง สามารถกระจายคำออกเป็นหน่วยเสียงได้ แต่เด็กที่อ่านหนังสือไม่ได้จะไม่สามารถกระจายคำออกเป็นหน่วยเสียงได้ (8)

Zifcak ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์เรื่องความรู้เรื่องเสียงกับการอ่านกับเด็ก ป.1 เช่นกัน พบว่าความสามารถในการสะกดคำโดยอิสระมีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการอ่านร้อยละ 69 และความสามารถในการกระจายคำออกเป็นหน่วยเสียง มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการอ่านร้อยละ78 (8)

ผลการวิจัยดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า ความรู้เรื่องกฎของเสียงในภาษามีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่าน เพราะว่าการอ่านในระยะเริ่มเรียน เด็กจะเทียบเคียงเสียงเข้ากับตัวหนังสือจึงจะอ่านเป็นคำได้ ถ้าเด็กไม่มีความรู้เรื่องการแตกคำเป็นหน่วยเสียงได้ เวลาที่เด็กพบคำใหม่ที่ไม่คุ้นเคยจะไม่สามารถสะกดตัวหรืออ่านได้ ดังนั้นการสอนอ่านในระยะเริ่มเรียนจึงจำเป็นต้องฝึกให้เด็กแตกคำออกมาเป็นหน่วยเสียง ซึ่งจะช่วยให้เขาอ่านเก่งขึ้นในเวลาต่อมา

กิจกรรมการเรียนที่ 5

คำกล่าวต่อไปนี้ ข้อใดถูกเขียน / ข้อใดผิดเขียน X หน้าหัวข้อ

_____1. ผู้พูดบางคนไม่ค่อยจะเข้าใจเรื่องกฎในการออกเสียงแม้จะเป็นภาษาของเขาเอง

_____2. ความรู้เรื่องกฎการออกเสียงช่วยให้การสะกดคำได้แม่นยำขึ้น

_____3. เด็กที่เริ่มเรียนไม่จำเป็นต้องรู้เรื่องกฎการออกเสียง

_____4. เด็กที่อ่านหนังสือไม่เก่งจะไม่สามารถกระจายคำออกเป็นหน่วยเสียงได้

_____5. ความสามารถในการกระจายคำออกเป็นหน่วยเสียงมีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการอ่านสูงกว่าความสามารถในการสะกดคำ

5. สรุป

5.1 ความรู้เรื่องสัทวิทยาที่ใช้เป็นพื้นฐานในการอ่านประกอบด้วย

1) การออกเสียงในภาษา และ 2) การศึกษาระบบของเสียง

การศึกษาเรื่องการออกเสียงในภาษาที่เรียกว่า สัทศาสตร์ (Phonetics)นั้น ช่วยให้เราทราบถึงวิธีการออกเสียงและอวัยวะต่าง ๆ ที่ใช้ในการออกเสียงซึ่งช่วยให้เราทราบว่าทางเดินของเสียงเป็นอย่างไร เช่น ปอดเป็นแหล่งเริ่มต้นของเสียง อากาศที่ออกมาจากปอดจะผ่านหลอดลมมาสู่ช่องปาก หรือช่องจมูก หรือทั้งสองข้าง และเมื่ออากาศผ่านออกมานั้น จะผ่านด่านหลายด่านซึ่งกักกั้น จึงทำให้เกิดเสียงและเสียงจะแปรเปลี่ยนไปตามลักษณะของด่านนั้น ๆ เวลาพูดออกเสียง ทิศทางเดินของเสียงส่วนมากจะเป็นแบบทิศทางลมออก (egression)เช่นเดียวกับการหายใจออกตามปกติ ส่วนการออกเสียงโดยอาศัยทิศทางลมเข้า(ingression)มีเพียงส่วนน้อย

นอกจากนี้ เรายังได้ทราบถึงฐานกรณ์ (Place of articulation) ซึ่งหมายถึงแหล่งกำเนิดของเสียงต่างๆ เช่น เพดานปาก ฟัน ลิ้น ลิ้นไก่ เป็นต้นทำให้เสียงแปรเปลี่ยนไป ซึ่งเรียกว่าประเภทของเสียง(Manner of articulation) ความรู้เรื่องนี้จะทำให้เราแยกเสียงต่างๆ ของคำออกได้เป็นเสียงพยัญชนะ ซึ่งเป็นเสียงที่มีฐานกรณ์ต่าง ๆ สะกัดกั้น และเสียงสระซึ่งเป็นเสียงที่ไม่มีอะไรปิดกั้นทางเดินของอากาศเลย แต่ก็อาศัยตำแหน่งของลิ้นในปากด้วย

5.2 เพื่อความสะดวกในการแบ่งลักษณะและประเภทของการออกเสียง นักสัทศาสตร์ได้คิดสัญลักษณ์ขึ้นมาแทนเสียงซึ่งเรียกว่า Phonetic symbols ซึ่งมีทั้งลักษณะที่เป็นสากลและลักษณะเฉพาะ ความรู้เรื่องเสียงในภาษาจะช่วยในการออกเสียงได้ถูกต้องยิ่งขึ้น เพราะผู้พูดรู้ว่าเสียงใดเกิดจากฐานกรณ์อะไร และมีการแปรเปลี่ยนไปอย่างไร เป็นต้น

5.3 การศึกษาเรื่องระบบของเสียง (Phonemics) ช่วยให้เราทราบ

ถึงเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องหน่วยเสียง (Phonemes) ซึ่งเป็นเสียงที่สื่อความหมายได้ หรือทำให้คำต่างกันเช่นคำว่า red ต่างจากคำว่า led เพราะหน่วยเสียงแรกต่างกัน และความหมายก็ต่างกันด้วย หน่วยเสียงมีทั้งหน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงสระ การออกเสียงของหน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่งซึ่งอาจจะออกเสียงได้อย่างเดียวหรือหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับตำแหน่งของเสียง แต่ยังคงความหมายเดิมอยู่ เรียกว่าหน่วยเสียงย่อย (allophone) หน่วยเสียงแปร (neutralization) ได้แก่เสียงลักษณะแตกต่างกันแต่กลับเหมือนกันในบางตำแหน่งของเสียง น้ำหนักเสียง (Stress) ในคำ ทำนองประโยค (Intonation) การกลมกลืนของเสียง (Assimilation) ซึ่งเสียงบางเสียงเปลี่ยนคุณภาพไปเมื่อเกิดใกล้กับเสียงอื่น ๆ เป็นต้น

5.4 กฎการออกเสียงซึ่งนักภาษาศาสตร์กลุ่มปริวรรตได้กำหนดว่าเสียงมีการซ้ำเสียงได้ การซ้ำเสียงต่อเนื่อง และกฎหน่วยเสียงของหน่วยคำล้วนแต่มีผลต่อการอ่าน การเปลี่ยนแปลงของหน่วยเสียงเหล่านี้ เชื่อกันว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของเสียงสระภาษาอังกฤษ (ในปี ค.ศ.1500) ซึ่งส่งผลให้เสียงพยัญชนะเปลี่ยนไปด้วย

5.5 เด็กไทยที่เรียนภาษาอังกฤษในระยะเริ่มเรียน จะประสบปัญหาในการออกเสียงอยู่มาก โดยเฉพาะหน่วยเสียงพยัญชนะที่ไม่มีในภาษาไทย ทำให้การออกเสียงตัวสะกดและเสียงขึ้นต้นคำ และสระเพี้ยนไป นอกจากนี้ หน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏรูป เช่น การเน้นเสียง หรือทำนองประโยคก็สร้างปัญหาในการออกเสียงได้มากเช่นกัน

5.6 ระบบเสียงในภาษามีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนรู้การอ่านอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะเด็กที่เริ่มเรียนอ่าน ถ้าหากมีความรู้เรื่องระบบเสียงในภาษาจะทำให้สะกดคำและอ่านคำที่ไม่เคยรู้มาก่อนได้ดีขึ้น

การประเมินผลท้ายบท

1. เสียงที่ใช้ในการพูดจากันส่วนใหญ่มีลักษณะทิศทางลมอย่างไร

   1. ทิศทางลมออก (egression) 2. ทิศทางลมเข้า (ingression)

   3. ผสมกันทั้งสองทิศทางลม 4. ถูกทุกข้อ

2. ฐานกรณ์ของเสียงหมายถึงอะไร

   1. แหล่งกำเนิดของเสียงต่าง ๆ 2. อวัยวะที่เคลื่อนที่ไม่ได้

   3. อวัยวะที่เคลื่อนที่ได้ 4. ถูกทุกข้อ

3. เสียงพยัญชนะแตกต่างจากเสียงสระอย่างไร

   1. เป็นเสียงที่เกิดจากการสะกดกั้นของฐานกรณ์ต่าง ๆ ในปาก

   2. เป็นเสียงที่เกิดจากอากาศผ่านออกมาทางช่องปากโดยไม่มีการสะกดกั้น

   3. เป็นเสียงที่เกิดจากอากาศผ่านกล่องเสียง ผ่านช่องคอและออกมาทางจมูก

   4. ข้อ 1 และ 3 ถูก

4. พยัญชนะใดที่มีเสียงเลื่อนหรือเสียงกึ่งสระ (semivowel)

   1. w,y 2. m,n 3. l,r 4. g,h

5. ความรู้เรื่องเสียงของภาษาในด้านใดที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการอ่านได้มาก

   1. การศึกษาด้านการออกเสียงต่าง ๆ 2. การศึกษาถึงคุณสมบัติของเสียง

   3. การศึกษาด้านระบบของเสียง 4. การศึกษาเกี่ยวกับอวัยวะในการออกเสียง

6. หน่วยเสียง (Phonemes) หมายถึงอะไร

   1. เสียงที่ใช้พูดกันโดยทั่วไป 2. เสียงที่ใช้สื่อความหมายได้

   3. เสียงที่ทำให้คำแตกต่างกัน 4. ถูกทุกข้อ

7. ข้อใดเป็นลักษณะของหน่วยเสียงย่อย (Allophone)

   1. หน่วยเสียงที่ให้ความหมายของคำแตกต่างกัน

   2. หน่วยเสียงที่เปลี่ยนคุณภาพไปเมื่อเกิดใกล้เคียงกับเสียงอื่น

   3. หน่วยเสียงเดียวกันแต่จะออกเสียงแตกต่างไปตามตำแหน่งของเสียง

   4. หน่วยเสียงแตกต่างกัน แต่ออกเสียงเหมือนกันตามตำแหน่งของเสียง

8. เพราะเหตุใดคนไทยจึงออกเสียง Stress และ Intonation ในภาษาอังกฤษผิดเสมอ

1. ไม่มีระบบการออกเสียงที่แน่นอน
2. ไม่มีเครื่องหมายแสดงหน่วยเสียง
3. ภาษาไทยไม่มี Stress ในคำ
4. ภาษาไทยไม่มี sentence stress ที่บังคับตายตัว

9. ความรู้เรื่องกฎของเสียงในภาษามีส่วนช่วยในการอ่านเบื้องต้นในด้านใดมากที่สุด

1. การสะกดคำ
2. การกลมกลืนของเสียงในคำ
3. การแปลความหมายของคำ
4. การแปรเปลี่ยนของเสียง

10. คำต่อไปนี้ คำใดที่นักเรียนไทยจะออกเสียงขึ้นต้นคำผิดเสมอ

1. chip
2. ship
3. sip
4. please

Endnotes

1. วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์, ภาษาและภาษาศาสตร์ (กรุง เทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521), 59-60.

2. วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์, Ibid, 65.

3. Ronald Wardhaugh, Introduction to Linguistics. (New York: McGraw-Hill, 1972), 3.

4. วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์, op.cit., 97-98.

5. Anna Fay and Vaugh Cooke, "Phonological Rules and Reading," in Linguistic Theory: What Can It Say About Reading? (Newark, Delaware: Internl. Reading Assn., 1977), 58-77.

6. อุทัย ภิรมย์รื่น และเพ็ญศรี รังสิยากูล, ปัญหาการอ่านอังกฤษเบื้องต้น (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531), 150-152.

7. Fay and Cooke, op. cit., 66-72.

a. John R. Beech, Learning to Read: A Cognitive Approach to Reading and Poor Reading (London: Croom Helm, 1985), 45-46.